

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL	Cyhoeddiad Cyflawniad Cynllun Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-2021
DYDDIAD	24 Ionawr 2020
GAN	Vaughan Gething AC, Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Mae gwella iechyd meddwl a llesiant yn o'n prif flaenoriaethau trawslywodraethol yn Ffyniant i Bawb ac mae'n parhau i fod yn flaenoriaeth i mi, fel Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, ac i'm holl gydweithwyr yn y Cabinet. Mae hyn yn herio Llywodraeth Cymru yn ei chyfanrwydd i ystyried ei heffaith ar iechyd meddwl ar draws ei holl weithgareddau. Mae proffil iechyd meddwl yn parhau i dyfu a bydd iechyd meddwl gwael wedi cyffwrdd â phob un ohonom ar ryw adeg, naill ai drwy ein teulu, ein ffrindiau, ein cydweithwyr neu'n cymunedau. Mae'r cynllun cyflawni newydd yr ydym wedi'i gyhoeddi heddiw ar gyfer [Law yn Llaw at Iechyd Meddwl](#) yn adlewyrchu lefel y flaenoriaeth a'r gwaith trawslywodraethol sy'n ofynnol i wella iechyd meddwl a llesiant ein poblogaeth yng Nghymru.

Y cynllun cyflawni newydd yw'r trydydd cynllun, a'r un terfynol, sy'n gysylltiedig â'r Strategaeth 10 mlynedd Law yn Llaw at Iechyd Meddwl, a gyhoeddwyd yn 2012. Rydym wedi dod yn bell ers cyhoeddi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl. Er enghraifft, rydym wedi lleihau'n sylweddol nifer y plant sy'n aros mwy na phedair wythnos i gael mynediad at driniaeth ac wedi lleihau derbyniadau iechyd meddwl i'r ysbyty, drwy roi pwyslais ar fwy o gymorth yn y gymuned. Mae newidiadau eisoes i'w gweld yn amlwg mewn rhai ardaloedd, gan gynnwys ailfodelu darpariaeth i ddiwallu anghenion llesiant emosiynol plant, pobl ifanc a'u teuluoedd. Mae rhaglen drawsnewid Gwent yn enghraifft o hyn. Rydym hefyd wedi cynyddu'r ystod o gefnogaeth sydd ar gael trwy sefydlu gwasanaethau newydd gan gynnwys CAMHS a thimau ymyrraeth i oedolion mewn argyfwng, cyswllt seiciatryddol mewn ysbytai a thimau iechyd meddwl cymunedol - ond mae mwy o waith i'w wneud ac mae'r cynllun cyflawni newydd yn rhoi mwy o bwyslais ar y ffactorau amddiffynnol ar gyfer iechyd meddwl da drwy waith trawslywodraethol ac amlasiantaethol. Yn ganolog i hyn, o ganlyniad i'r galw cynyddol am gymorth iechyd meddwl, mae'r cynllun cyflawni newydd yn cydnabod bod angen inni wneud mwy i atal salwch meddwl ac amddiffyn rhagddo, yn ogystal â pharhau i fuddsoddi mewn gwasanaethau arbenigol.

Yn fy natganiad blaenorol fe wnes i adlewyrchu ar yr ymateb da i'n hymgyngoriad gyda dros 240 o ymatebion ysgrifenedig a mwy na 150 o bobl yn bresennol mewn tri digwyddiad ymgynghori ffurfiol ar draws Cymru. Daeth yr ymatebion gan ystod eang o randdeiliaid gan gynnwys defnyddwyr gwasanaethau a chynrychiolwyr gofalwyr, awdurdodau lleol, y GIG a chyrrff proffesiynol. Rwy'n ddiolchgar i bawb wnaeth roi o'u hamser i ddod i'r digwyddiadau neu i gyflwyno sylwadau ar y cynllun cyflawni drafft. Er bod yr ymatebwyr yn gyffredinol gefnogol i'r meysydd blaenoriaeth, y ffocws ar ffactorau amddiffynnol a'r pwyslais ar blant a phobl ifanc, yn enwedig drwy ein dull ysgol gyfan, roedd yr ymgynghoriad yn tynnu ein sylw at nifer o feysydd y mae angen eu cryfhau yn y cynllun terfynol. Mewn ymateb i'r adborth hwn, rydym wedi gwneud nifer o newidiadau. Er enghraifft, rydym wedi ehangu'r camau gweithredu o fod â phwyslais ar gysgu allan a digartrefedd i set ehangach o gamau gweithredu i wella iechyd meddwl drwy gymorth tai. Rydym hefyd wedi cynnwys camau gweithredu i adlewyrchu sut y gall gwella mynediad i fannau gwyrdd, gweithgareddau diwylliannol a hamdden awyr agored gefnogi ein hiechyd meddwl a'n llesiant. Clywsom hefyd drwy'r ymgynghoriad bod angen camau gweithredu wedi'u targedu'n well i gefnogi'r gweithlu iechyd meddwl. Mewn ymateb i hyn rydym wedi cynnwys ymrwymiad newydd i Addysg a Gwella Iechyd Cymru a Gofal Cymdeithasol Cymru ddatblygu cynllun gweithlu traws-sector ar gyfer iechyd meddwl. Mae'r cynllun newydd hefyd yn rhoi mwy o bwyslais ar ddysgu o ymchwil a chryfhau data a chanlyniadau, ac rydym wedi ymrwymo i werthusiad trylwyr ac annibynnol o'r Strategaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl fel y gallwn asesu ein heffaith hyd yma ond - yn hanfodol - gan sicrhau ein bod yn cymryd y camau gweithredu cywir mewn agenda gymhleth a heriol.

Dyma gynllun uchelgeisiol, sy'n mynd â ni at ddiwedd ein Strategaeth 10 mlynedd. Yn ystod y cyfnod hwn rydym wedi cynyddu ein buddsoddiad i gefnogi'r gwelliannau angenrheidiol ac ers 2016-17 rydym wedi cynyddu'r cyllid a glustnodwyd ar gyfer iechyd meddwl ym mhrif ddyraniad y GIG cymaint â £75m neu 12.5% – yn 2020-21 bydd yn cynyddu i dros £700 miliwn. Mae hwn yn fuddsoddiad arwyddocaol ac ystyrlon i wella gwasanaethau, ond wrth gwrs nid yw'n cynnwys ein buddsoddiad ehangach i ddiogelu iechyd meddwl drwy ein gwaith traws-lywodraethol, er enghraifft ar atal, cyflogaeth, addysg a thai.

Mae ein Strategaeth Law yn Llaw at Iechyd Meddwl wedi'i seilio ar egwyddor gweithio mewn partneriaeth ar draws y Llywodraeth, y sector cyhoeddus a'r trydydd sector gan gydnabod na all yr un corff na sector drawsnewid gwasanaethau a gwella iechyd meddwl a llesiant ein poblogaeth ar ei ben ei hun. Gobeithiaf y gallwn barhau i adeiladu ar y gwaith partneriaeth a'r cydweithio amlasiantaethol sydd eisoes wedi'i wneud yn y cynlluniau cyflawni blaenorol er mwyn gwireddu'r ymrwymiad yn y cynllun cyflawni newydd ac uchelgais Law yn Llaw at Iechyd Meddwl.